

Långfredagen

Tom Hardts postilla, första årgången

Predikotext: Vår Herres Jesu Kristi lidande, 5:e akten.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Det är ett faktum, att människorna i gemen skyggar för denna dag, långfredagen. Det är ju en dag, som talar om lidande och död, själva motsatsen till liv och glädje, som vi hellre söker. I en naturgiven men ytlig självbevarelsedrift vill man inte i sin mun ta de orden: *"Lär oss betänka huru få våra dagar äro, för att vi må undfå visa hjärtan"*. (Ps. 90:12) Så visar man ifrån sig den enda insikt, som kan rädda oss från att leva ett liv likt fänadens, livet utan evighet, utan mål och mening. Ännu mindre vill man lyssna på Jesu ord på väg till avrättningsplatsen till de gråtande, deltagande kvinnorna: *"Gråten icke över mig, utan gråten över eder själva och edra barn ... Ty om man så gör med det friska trädet, vad skall då icke ske med det torra!"* Kristus säger till kvinnorna och till oss något mer och något annorlunda än att vi alla skall dö. Han säger något, som är vida anstötligare, mycket mer främmande och outhärdligt. Han säger oss, att döden kommer som en dom, ett straff, en Guds hemsökelse över de torra grenarna, som är hemfallna åt den eviga elden. Den död, som oförtjänt faller över *"det friska trädet"*, över den syndfria Jungfrufödde utan arvsyndens förbannelse, skall så mycket säkrare träffa den mänsklighet, vars synd kallar på domen, kräver vedergällning, nedkallar Guds fördömmelse. I den plåga, som går fram över Jesus, i hans sår, genom vilka *"vi bliva belade"* (Jes. 53:5), i all det, som sker på Golgatas altare, ser vi Guds hat mot synden, hans eviga trofasthet som Lagens uppehållare och hämnare.

Allt detta sammanfattar vår evangelisk-lutherska kyrkas bekännelse med orden: *"Ja, vad för allvarligare och förskräckligare vittnesbörd och predikan om Guds vrede över synden finns än Kristi, Guds Sons, lidande och död!"* (SKB, s. 600) Inte först livets korthet och förgänglighet utan den gudomliga vreden är det, som i denna stund skall få oss att bäva. När solen mister sitt sken, när mörker faller över det heliga landet, när den ende helige, rene och obefläckade ropar med Psaltarens ord: *"Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?"*, skådar vi in i gudsfrånva-

rons helvete, in i domens värld, där fördömmelsens kval är samlade och ställföreträdande lagda på den evige Sonen, som måste bekänna med samma psaltarpsalms fortsättning: *"Tjurar i mängd omgiva mig, Basans oxar omringa mig. Såsom glupande och rytande lejon spärrar man upp gapet mot mig."* (Ps. 22:13) Här, mitt i helveteshundarnas häxdans, väller hela allvaret i Jesu ord fram, när han nämligen säger: *"Vad skall då icke ske med det torra!"* Inget kan vara mer galet än att tala och tänka lättfärdigt om synden, att icke se dess fruktansvärda tyngd, dess konsekvenser i evigheters evighet: *"Tänker jag på pinan din, Därutav kan jag väl hämta, Att man skall med synd ej skämta"*. (sv. ps. 77:1)

I sin dom över de torra grenarna kallar Jesus sig *"det friska trädet"*. Ännu en gång förkunnar han därmed sig själv, håller fram sig som den fruktbärande, välsignade, helige, ja, *"Vem av eder kan överbevisa mig om någon synd?"* (Joh. 8:46) Så skiljer sig Jesus ut ur mänsklighetens syndagemenskap. Inte ens inför döden bekänner han någon egen synd, och överstepräster, som kommit till platsen för att mottaga den dödsdömdes skriftermål, får ingenting höra av hans mun. Sanningen får de i stället lyssna till från den botfärdige rövaren, som säger: *"Oss vederfares detta med all rätt, ty vi lida vad våra gärningar äro värda, men denne man har inget ont gjort"*. Detta sammanfattar vi sålunda:

- I. bara acceptandet av den egna domen ger sann självkänedom,
- II. bara den syndfries acceptande av vår dom borttager den,
- III. bara tron ger delaktighet i Jesu ställföreträdarskap.

I. Bara acceptandet av den egna domen ger sann självkänedom.

Vår värld är full av sökandet efter den yttersta sanningen om det egna jaget, efter självkänedom. Denna självkänedom, den enda sanna självkänedom, bjud oss i dag i den botfärdige rövarens ord:

"Vi lider vad våra gärningar äro värda". Här finns inte skymten av undanflykt, av hänvisningar till uppväxtmiljö och förledande bekantskaper. Här finns bara det skoningslösa bejakandet av domen, av vreden, av mörkret som välförtjänt. Det är den sanna storheten, det sanna självmedvetandet, att nämligen vara en syndare, att vara en förtappad och fördömd människa. Detta lågvattensmärke är det mänskliga höjdläget, ty "många som äro de sista skola bliva de första". (Matt. 19:30)

II. Bara den syndfries acceptering av vår dom borttager den.

Jesus upphöjande av sig själv som den friske, den syndfrie, den fruktbara besannas av det, som han gör på korset. Han ber för sina bödlar: "Fader, förlåt dem!" Han sörjer för sin mors ålderdom: "Moder, se din son!" Han utdelar avlösningens sakrament: "I dag skall du vara med mig i paradiset!" Han anförtrot sin själ i Guds vård: "I dina händer befäller jag min ande!" I allt är han den syndfrie, den rättfärdige, och just som sådan, bara som sådan, kan han bära vår dom och borttaga den. Bara som det felfria Lammet utan

fläck träder han in under Messias' ord i Psaltaren: "vad jag icke har rövat, det måste jag gälda". (Ps. 69:5) Så bär han vår dom, i det han gör den till sin egen.

III. Bara tron gör delaktig i Jesu ställföreträdarskap.

Allt, som det i dag gäller, är att ställa fram Jesu ställföreträdande tillfyllestgörande, hans högheliga, gudomliga, överflödande "satisfactio vicaria", till att uppväcka vår tro, till att mottagas av tron, av tron allena. Allt vårt eget måste vi lämna, även den egna fromheten. Ja, "nu räknar jag det såsom avskräde, på det att jag må vinna Kristus och bliva funnen i honom, icke med min egen rättfärdighet, den som kommer av lag, utan med den rättfärdighet som kommer genom tro på Kristus, rättfärdigheten av Gud, på grund av tron". (Fil. 3:8 f.) Det var den tron, som hade skänkts den botfärdige rövaren, och det är den tro, som Gud nu vill skänka oss.

Amen.